

ELS RENOMS DE LLORET DE MAR

Idoia SARACÍBAR GARRIGA

INTRUDUCCIÓ

La següent classificació dels renoms i malnoms de Lloret, l'he realitzada seguint el model que trobem en el llibre "Renoms, motius i malnoms de casa" d'Enric Moreu-Rey; afegint i modificant, però, les subdivisions que he cregut oportunes per poder classificar, així, tots els malnoms que presento a continuació. Tots ells reuneixen un seguit de característiques del parlar mariner, és a dir, per exemple, l'article salat, pràcticament perdut avui, a tota la Costa Brava. Destaco aquest detall de l'article, perquè cal dir que aquests renoms ens remetent a les dècades dels anys 20, 30, 40 i fins ara, però darrerament el turisme internacional ha fet que la fesomia de Lloret canviés completament i la utilització dels renoms en qüestió resulti pràcticament nul·la.

L'objectiu de l'estudi se centra en el coneixement dels motius de les cases de Lloret, saber com s'han format, i fins i tot, en alguns casos, conèixer, encara que sigui per simple curiositat, el perquè dels noms, la qual cosa ens permet conèixer certes anècdotes curioses, i fins i tot simpàtiques, del nostre propi poble. En el meu cas, personalment, puc dir que he descobert coses de la vida passada del meu poble que ignorava completament.

CLASSIFICACIÓ FORMAL DELS RENOMS

1. RENOMS PROCEDENTS DE PRENOMS SIMPLES

A) Forma plena

Catalans

Can Caterino, Can Felip, Can Miquel, Can Valentí.

Castellans

Can Bruno.

Derivats

Ca les Carmetes, Ca la Joanarra, Ca la Tomasa.

B) Afèresi, metàtesi

Afèresi

Can Belardo, Can Vador

Metàtesi

Ca la Deri (“Federica”), Ca la Doris (Dolors), Ca la Tenya (Eugènia), Can Tató (Antoni), Can Titus (Mateu).

2. RENOMS PROCEDENTS DE PRENOMS COMPOSTOS

A) Prenom + segon prenom referencial

Can Lluís de la Dolores

B) Prenom + referència toponímica

Can Gusto d’es Molí, Ca la Maria de Dins

C) Prenom + ofici familiar o propi

Can Gusto Llei, Can Joan de la Boga, Can Joan dels Bolets, Can Mateu de la Fusta, Can Met Minaire, Can Pere del Peix, Can Peret de les perdius, Can Pepet dels Ànecs, Ca la Pepeta de les Mitges, Can Simon de la Premsa, Can Vador del Coro, Can Vador Perers, Can Xicu Plata

D) Prenoms + característiques físiques

Can Romà Brut

E) Prenom + cognom

Can Mílio Bató, Can Paquito Rams, Can Quim Granot

F) Altres

Ca la Francisqueta Mana, Ca la Maruja Demonio, Can Pere Cagarro, Can Quimet Droga

3. RENOMS PROCEDENTS DE COGNOMS

Ca l’Arbós, Ca la Baguera, Can Baion, Ca la Batllòria, Can Beia, Can Bitloca, Can Borringuenyo, Can Bórt, Can Bullanguer, Can Bucrera, Can Cabanyetes, Can Cintet, Can Daga, Ca la Galera, Can Guidet, Can Lleva, Can Querba, Can Sabaié, Can Sieny, Can Soques, Can Sota, Can Tero, Can Xaine, Can Xacó.

CLASSIFICACIÓ SEMÀNTICA DELS RENOMS

1. RENOMS REFERENTS A UNA ESPECIALITAT CONSTANT O DURABLE

A) Renoms referents a la situació familiar

Parentiu per consanguinitat

Cals Bessons, Ca l’Onclet, Ca les Ties Monges, Can Tio Patata.

Parentiu per afinitat

Cal Nuvi, Can Padrino, Ca la Pubilla, Can Viudo.

B) Renoms referents a la situació social

Can Cagapessetes, Can Dos Cèntims, Ca l'Emperador, Can Millonari, Can Missèn Cinc Cèntims, Can Rata.

C) Renoms referents a característiques físiques

Dimensions i forma del cos

Can Llarg, Can Miracielos, Can Miranius, Can Pegasso, Ca la Pirrossa, Can Potagrossa, Can Saldet.

Color de la pell i/o cabell

Can Capblanc, Can Gitano, Can Gorjablanc, Ca la Moreneta, Ca la Rossa.

Cap i subdivisions

Can Cervell, Can Guenyo, Can Guindo, Can Lleganya, Can Mocs, Can Muec, Can Pança.

Tronc i subdivisions

Can Buc, Can Cojones, Can Collonets, Can Manetes, Ca la Mametes.

Aspecte exterior

Ca la Babeta, Can Barrip-Barrap, Ca la Bruta, Ca l'Espantapàjaros, Can Maco, Cal Nin, Can Pinxo, Can Tieso.

Defectes i mutilacions

Can Coix, Can Garrell, Can Gepic, Can Gravadet, Can Graponer, Can Manco, Can Mut, Can Ranca, Can Ranco, Can Xanca.

Vegetals

Can Carbassó, Can Ceballot, Can Cigró, Can Pinetell, Can Pruna, Can Rave, Can Ravenisses.

Animals

Can Cadernera, Can Calauet, Can Canari, Can Congret, Can Correplatges, Ca la Cotorra, Can Cuní, Can Doff, Ca la Dragona, Ca l'Escateret, Can Gaiol, Can Gall, Can Ganso, Can Gatixó, Can Grill, Can Juriola, Can Liró, Ca la Llagardaixa, Ca la Llagosta, Can Llop, Can Melva, Can Moixarrot, Can Moixó, Can Mosca, Can Mossèn Tits, Can Mosquit, Can Peixaia, Can Pardal, Ca la Sargantana, Cal Trunfau, Can Vitxac.

Personatges ficticis

Ca la Bruixa, Cal Bruixet, Cal Dimoni, Cal Dràcula.

D) Renoms referents a singularitats del caràcter

Manera de ser

Ca l'Ansiós, Can Barroer, Can Coques Agres, Can Coquí, Ca l'Estrellat, Ca la Fàstics, Can Galania, Can Gas, Can Giravents, Ca la Governadora, Can Guillat, Ca

la Llampada, Can Llambat, Can Malaire, Can Malànima, Can Mana, Ca l'Ordinària, Can Ràbia, Can Rei, Can Salero, Can Sonoro, Can Tremendo, Can Tremolor.

Manies ilo costums

Can Boranit, Can Droga, Can Fugitivo, Can Gardela, Ca la Ginesta, Can Gran Burro, Can Lalà, Ca la Maror, Can Mossega, Ca la Nino-Nino, Can Pa i Ais, Can Paral·lelo, Ca la Perla, Can Petis + Can Petrolero, Can Pijama, Can Pispacarteres, Can Platges, Can Rabio, Can Rosaris, Can Rascaíu, Can Rei Negre, Can Rosegons, Can Sacarina, Can Sant Cristo Gros, Can Sinembargo, Can Soques, Can Terròs, Can Vermejo, Can Virolat, Can Xampany, Can Xiu, Can Xumet.

2. RENOMS REFERENTS A UN FET EPISÒDIC O ANECDÒTIC

Can Farinetes, Can Maitanquis, Can Mirapiteres.

3. RENOMS REFERENTS A OFICIS

Ca l'Artista, Cal Capellà de l'Aiga, Cal Capità, Ca la Carabinera, Cal Carreter, Can Clavataire, Can Drapaire, Can Fesoler, Ca la Florista, Can Frare, Can Fraret, Can Garrofer, Ca la Lletera, Can Marxant, Cal Metge Nou, Ca la Minyona, Can Monget, Can Molí, Can Monjo, Can Moliner, Ca la Molinera, Can Paler, Can Pastor, Can Pelaburros, Can Sagristà, Can Salador, Can Soldat, Can Tècnic, Ca la Tenora, Can Teixidor, Can Terrisser, Can Tinent, Can Tuno.

Referències a oficis

Can Baionetes, Ca la Vetes, Can Cagabotes, Can Cansalada, Ca la Cuca-Nana, Can Favitas, Can Forro, Can Ganga, Can Mistos, Cal Nunci, Can Paiellades, Can Parrilla, Can Pessetes, Can Pintoret, Can Rencapèls, Can Riscles, Can Sabata, Can Tabaco, Can Tararit.

4. RENOMS REFERENTS A GENTILICIS I TOPÒNIMS

Gentilicis

Ca l'Aragonès, Can Blanenc, Can Cerdà, Ca la Cerdana, Ca les Cubanites, Can Francès, Can Ganxó, Can Gavatx, Ca la Madrilenyà, Can Torderenc, Ca la Tossenca.

Topònims

Can Badalona, Can Colera, Can Girona, Can Tossa.

5. RENOMS DE PROCEDÈNCIA DESCONEGUDA

Ca l'Arango, Can Barai, Can Barbano, Can Bualou, Can Cagaions, Can Campins, Ca la Carrabana, Can Carrano, Can Catxeiro, Can Catxíbalis, Ca la Ciana, Can Dau-ret, Can Fava-Minga, Can Lloranes, Ca les Manaues, Can Patalet, Can Pifre, Can Quirro, Can Tal·lari, Can Tirolet, Can Titones, Ca la Tronetes, Ca l'Uidebou, Ca la Verdalaga, Ca la Xera, Can Xeran, Ca la Xixana, Can Xumau.

CONCLUSIONS FINALS

El naixement dels renoms de casa pot tenir diversos orígens; es poden formar a partir del caràcter de les persones, de les seves qualitats o dels seus defectes entre moltes altres coses, però la majoria dels renoms es basen en els prenom i cognoms dels membres de la família.

És curiós veure que per qualsevol cosa que pugui fer una persona, per insignificant que sembli, se li pot atribuir un renom. A vegades, sense tenir res a veure amb el nom o cognom de la família, el renom es refereix a la manera de caminar, de parlar, de ser, etc. i aquests són, en alguns casos, dignes d'una notable imaginació. Veient la llista que he realitzat, trobem noms com "Pegasso" o "Miracielos" utilitzats per a referir-se a algú gros i alt respectivament, noms que, òbviament, no tenen res a veure amb els noms o cognoms de la família però que van passar a designar-la.

Troblem també anècdotes amb certa gràcia, que la gent gran lloretenca ens explica ara amb certa nostàlgia, com és el cas de "Can Maitanquis": l'amo del bar no tanca mai la porta, ni de dia ni de nit; el fet és que quan va morir i els fills la van voler tancar, no van trobar la clau.

Altres renoms són els que es refereixen al lloc d'on prové la família ja sigui mitjançant topònims o gentilicis.

Havent estudiat tots aquests renoms, suposo que la seva utilització representà una relació de major familiaritat i confiança que ara.